VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 73)**

z dnia 24 stycznia 2013 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 73)

24 stycznia 2013 r.

Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka, obradująca pod przewodnictwem posła **Jerzego Kozdronia (PO)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– wniosek prezydium Komisji o podjęcie przez Komisję inicjatywy ustawodawczej w sprawie nowelizacji ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

W posiedzeniu uczestniczyli: **Łukasz Kamiński** prezes Instytutu Pamięci Narodowej wraz ze współpracownikami, **Wojciech Ulitko** zastępca dyrektora Departamentu Prawa Karnego Ministerstwa Sprawiedliwości wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Ewa Kwiatkowska, Daniel Kędzierski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka. Na wstępie chcę przywitać zaproszonych gości. Witam pana ministra Łukasza Kamińskiego, prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, wraz z towarzyszącymi mu osobami, witam także pana Wojciecha Ulitko, dyrektora Departamentu Prawa Karnego Ministerstwa Sprawiedliwości.

Szanowni państwo, prezydium Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka zwraca się do Wysokiej Komisji z prośbą o podjęcie przez Komisję inicjatywy ustawodawczej w zakresie nowelizacji ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Prezes IPN w trakcie jednego ze spotkań z naszą Komisją zasygnalizował nam, że istnieje pilna potrzeba nowelizacji ustawy o IPN w zakresie umożliwienia Instytutowi rozpisywania konkursów i rozszerzenia kręgu podmiotów oraz ustalania procedur w zakresie badania nad najnowszą historią Polski. Podjęliśmy taką inicjatywę, przy czym, aby pozostać w zgodzie z prawdą należy powiedzieć, że to Instytut Pamięci Narodowej opracował gotowy projekt nowelizacji ustawy. Projekt ten po weryfikacji treści przez Biuro Analiz Sejmowych i wprowadzeniu doń stosownych poprawek, przedkładamy do oceny Wysokiej Komisji.

Poproszę w tej chwili pana prezesa IPN o zabranie głosu, a następnie będzie czas na wystąpienia poselskie. Bardzo proszę, panie prezesie.

Prezes Instytutu Pamięci Narodowej Łukasz Kamiński:

Dziękuję, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, przede wszystkim chciałbym wyrazić wdzięczność za to, że Komisja wyraziła gotowość zajęcia się zgłoszoną przez nas kwestią nowelizacji ustawy. Zgodnie z tym, o czym wspomniał już pan przewodniczący, projektowana nowelizacja wiąże się głównie ze sprawami dotyczącymi przeprowadzania konkursów. W 2010 r., ówczesną nowelizacją ustawy, Instytut Pamięci Narodowej został zobowiązany do przeprowadzania konkursów na badania dotyczące najnowszej historii Polski. Próba wcielenia tego przepisu w życie podjęta przez Radę IPN ukazała, że dotychczasowy zapis jest niewystarczający. Zawęża on zarówno przedmiotowo, jak i podmiotowo krąg odbiorców i działań, które mogą być finansowane w ramach przeprowadzanych konkursów. Nowelizacja, którą proponujemy obecnie rozwiązałaby tę kwestię i umożliwiłaby Instytutowi przeznaczenie części środków na finansowanie badań naukowych i innych działań realizowanych przez podmioty zewnętrzne. Dodatkowym aspektem tego zagadnienia pozostaje kwestia współpracy z różnego rodzaju organiza-

cjami społecznymi i szeroko rozumianą sfera pozarządową, która w obecnej sytuacji jest bardzo utrudniona. Istnieje wiele interesujących inicjatyw społecznych, w realizację których Instytut chętnie by się włączył. Chodzi bardziej o kwestię edukacji niż badań naukowych.

Jednym z efektów nowelizacji będzie również doprecyzowanie przepisów w zakresie możliwości zatrudniania pracowników naukowych w dosłownym sensie tego słowa. Od początku istnienia IPN aż do dziś, historycy pracujący w Instytucie posiadają formalny status urzędników państwowych. Okazuje się, że taka sytuacja nie zawsze jest korzystna. Posiada ona zalety, ale również wady. Możliwość realnego zatrudniania osób na stanowiskach *stricte* naukowych byłaby bardzo oczekiwana i pożądana przez władze IPN. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

Dziękuję panu prezesowi. Czy ktoś z członków Komisji chciałby w tej sprawie zabrać głos? Widzę zgłoszenie ze strony pana posła Kwiatkowskiego. Jak zwykle pan nie zawodzi, panie ministrze. Bardzo proszę.

Poseł Krzysztof Kwiatkowski (PO):

Pan przewodniczący zawsze dodaje mi wigoru i otuchy. W związku z faktem, że kłopot – tak go umownie nazywając – powstał w wyniku nowelizacji, którą przyjęliśmy w tym parlamencie, jak najbardziej uzasadnione wydaje się przyjęcie nowelizacji zaproponowanej w projekcie. Określenia kłopot nie używam, oczywiście, w sensie dosłownym. Uważam, że stało się bardzo dobrze, iż IPN został zobowiązany do ogłaszania konkursów na finansowanie badań. Problem, który rozwiązuje nowelizacja, był od dłuższego czasu wskazywany przez różne podmioty, które zgłaszały chęć prowadzenia badań nad najnowszą historią Polski.

Chciałbym wyrazić ogromną radość, że pan przewodniczący Kozdroń, osobiście, z takim zaangażowaniem dołożył się do tego, że dziś na posiedzeniu Komisji możemy zająć się tą sprawą. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

Panie ministrze, to są zupełnie zbędne słowa pochwały pod moim adresem. Na pochwałę zasługuje całe prezydium, ponieważ to jego inicjatywa. Niech pan o tym pamięta. To nie tylko ja się zasłużyłem w tym przypadku.

Poseł Krzysztof Kwiatkowski (PO):

Tym bardziej, z jeszcze większą przyjemnością kieruję słowa podziękowania pod adresem większej liczby zasłużonych posłów.

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

Dobrze. Dziękuję panu posłowi. Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos? Bardzo proszę, pan poseł Kamiński.

Poseł Mariusz Kamiński (PiS):

Mam pytanie do pana prezesa IPN. Wielu z obecnych pracowników Instytutu posiada tytuły naukowe. Czy po nowelizacji zmieni się ich status? Jaka będzie różnica pomiędzy obecnym statusem pracownika IPN, którym jest historyk-urzędnik z tytułem naukowym, a statusem nowego pracownika, który ma być tylko pracownikiem naukowym? Nie bardzo rozumiem na czym miałaby polegać praktyczna różnica pomiędzy tymi kategoriami.

Prezes IPN Łukasz Kamiński:

Postaram się od razu odpowiedzieć na zadane pytanie, jeśli mogę, panie przewodniczący?

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

Bardzo proszę, panie prezesie.

Prezes IPN Łukasz Kamiński:

Wspomniałem już o tym, że dziś historycy, którzy posiadają stopnie naukowe, a niektórzy nawet tytuły naukowe pracują w Instytucie na stanowiskach urzędniczych. Oznacza to, że z punktu widzenia przepisów prawa pracy podlegają oni pod regulację ustawy o urzęd-

nikach państwowych, która nie przewiduje oceny jakości prowadzonych badań naukowych. To jedna strona medalu. Z punktu widzenia pracodawcy będzie korzystniejsze, jeśli ci pracownicy będą posiadali status bardziej zbliżony do realnie wykonywanych zadań.

Jeśli zaś chodzi o jakość prac badawczych, to posiadanie statusu pracowników naukowych umożliwia prowadzenie prac w innym trybie niż dotychczas. Tryb pracy urzędnika zakłada obecność w biurze od godziny 8.15 do godziny 16.15. Urzędnik jest z tego rozliczany. Tryb pracy akademickiej pozwoli na skoncentrowanie się na pracy naukowej *sensu stricto*. Więcej czasu będzie mógł pracownik poświęcić na pisanie monografii, a nie na wypełnianie swoich obowiązków urzędniczych.

Nie zakładam, że po nowelizacji wszyscy pracownicy IPN przejdą na zatrudnienie w oparciu o status naukowy. Należy pamiętać, że urzędniczy tryb zatrudnienia posiada także zalety. Z punktu widzenia szefostwa Instytutu pozwala choćby na organizowanie prac zbiorowych. Jeśli natomiast weźmiemy pod uwagę naukowy rozwój poszczególnych pracowników IPN, to bez wątpienia korzystniejsze dla nich będzie posiadanie statusu pracownika naukowego. Patrząc na to zagadnie od strony kierownictwa IPN można stwierdzić, że takie rozwiązanie pozwoli nam oczekiwać wzrostu ilości samodzielnych monografii i opracowań tematycznych przygotowywanych przez naukowe kadry Instytutu.

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

Panie prezesie, rozumiem, że zgodnie z projektowaną nowelizacją krąg osób, które będą mogły przystąpić do konkursu będzie szerszy. Nie tylko pracownicy IPN będą tym zainteresowani, ale także pracownicy innych jednostek badawczych i uczelni oraz samodzielni pracownicy naukowi, którzy nie są powiązani z Instytutem. Będą z tego mogli korzystać wszyscy, a nie tylko ci, których wiąże z IPN umowa o pracę. Wyobrażam sobie, że będziemy mieli do czynienia ze zwykłą umową o dzieło. Ktoś się do czegoś zobowiąże i będzie to realizował w określonych ramach po wygraniu konkursu.

Prezes IPN Łukasz Kamiński:

To, o czy mówi pan przewodniczący odnosi się do spraw związanych z przystąpieniem do ogłaszanych konkursów. Jeśli natomiast chodzi o tryb zatrudniania pracowników IPN jako pracowników naukowych, to dotyczy jedynie wewnętrznych regulacji Instytutu.

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

Tak właśnie zrozumiałem tę kwestię. Omawiane przez nas regulacje odnoszą się jedynie do zlecania prac naukowych i prowadzenia badań nad najnowszą historią Polski. Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Dyrektor Biura prezesa IPN Krzysztof Persak:

Dziękuję, panie przewodniczący. Jeśli można chciałbym zwrócić uwagę, że kwestia o którą zapytał pan poseł Kamiński nie jest w ustawie czymś nowym. Obecnie ustawa o IPN w art. 69 mówi, że w sprawach nieuregulowanych w ustawie o IPN, a dotyczących zatrudnionych w Instytucie pracowników naukowych stosuje się przepisy ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych. Oznacza to, że już obecna treść ustawy o IPN przewiduje zatrudnianie pracowników naukowych, a więc nie wprowadzamy nowego rozwiązania. Obowiązujący przepis jest jednak martwy, ponieważ nie znalazł odpowiedniego rozwinięcia. Brakuje też przepisów, które powiązałyby ten przepis z ustawy o IPN z przepisami z ustawy o instytutach badawczych i wskazywały, w jaki sposób w ustawie o IPN należy stosować odpowiednio przepisy z ustawy o instytutach badawczych. Nowelizacja to jedynie doprecyzowanie, dopełnienie rozwiązania, które jest już przewidziane w ustawie. Nie jest to nic nowego.

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

Dziękuję. Czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos? Bardzo proszę, ponownie pan poseł Kamiński.

Poseł Mariusz Kamiński (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący. Chcę doprecyzować pewną kwestię. Rozumiem, że obecni pracownicy, którzy posiadają tytuły naukowe, będą mogli uzyskać – po nowelizacji – status badacza, pracownika naukowego. Czy tak jest?

Prezes IPN Łukasz Kamiński:

Tak, panie pośle.

Poseł Mariusz Kamiński (PiS):

Dziękuję, o to mi chodziło.

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

Ponieważ nie widzę więcej chętnych do zabrania głosu w dyskusji, przystąpimy w tej chwili do głosowania nad uchwałą Komisji w sprawie nowelizacji ustawy o IPN. Projekt ma charakter komisyjny, potrzebujemy podjąć stosowną uchwałę, poprzez którą zwrócimy się do Marszałka Sejmu o nadanie biegu stosownej procedurze.

Kto z pań i panów posłów jest za podjęciem uchwały w sprawie wystąpienia do Marszałka Sejmu o podjęcie komisyjnej inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu? (12) Kto jest przeciwny? (0) Kto wstrzymał się od głosu? (0) Stwierdzam, że Komisja podjęła inicjatywę ustawodawczą jednogłośnie.

W chwili, gdy projekt powróci do Komisji od Marszałka Sejmu, z nadanym konkretnym numerem, zaprosimy państwa ponownie w celu procedowania nad projektem. Będzie to krótka procedura, ponieważ projekt nie jest kontrowersyjny. Zastanawiam się nawet, czy będziemy powoływali podkomisję, czy też z tego zrezygnujemy. Ostateczną decyzję podejmiemy wspólnie, po tym, jak przeprowadzimy stosowne procedury. W tej chwili wydaje mi się, że wystarczy, aby sprawą zająć się na posiedzeniu Komisji.

Dziękuję państwu za obecność podczas dzisiejszych obrad. Zamykam posiedzenie Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka.